

נבואת ההקדשה (ירמיהו א) - כתשתית לקורות ירמיהו

גורל הנביא כגורל האומה - עיון בנבואה הראשונה של ירמיהו

1. בבא בתרא טו ע"א: ירמיה כתב ספרו וספר מלכים וקינוות.
2. שמ"א כב, ט: וַיֹּאמֶר רְאִיתִי אֶת בֶּן יִשְׂרָאֵל בָּא נֹכַח אֶל אֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחֻטּוֹב
3. פילוג הממלכה

```
graph TD; A[פילוג הממלכה] --> B[ממלכת יהודה]; A --> C[ממלכת ישראל]; B --> D["(2 שבטים)"]; C --> E["(10 שבטים)"]; D --> F["חזקיה (29-נקבת השילוח)"]; E --> G[חורבן שומרון]; F --> H["מנשה (55)"]; H --> I["אמון (2)"]; I --> J["יאשיהו (31)"]; J --> K["יהואחז (3 חודשים)"]; K --> L["יהויקים (11)"]; L --> M["יהויכין (3 חודשים)"]; M --> N["צדקיה (11)"]; N --> O[חורבן בית ראשון וגלות בבל];
```
4. יאשיהו:
8- החל לדרוש בה'
12- תחילת המהפכה הדתית
18- מציאת ספר התורה
5. רד"ק (א, יב): כי ראה המקל בלא עלים ובלא פרחים והתבונן אליו במראה הנבואה והכיר בו שהוא מעץ השקד לפיכך אמר לו היטבת לראות.
6. רש"י (א, יב): השקד הזה הוא ממהר להוציא פרח קודם לכל האילנות... ומדרש אגדה: השקד הזה משעת חנטתו עד שעת בישולו עשרים ואחד יום, כמניין הימים שבין שבעה עשר בתמוז שבו הובקעה העיר לתשעה באב.
7. אברבנאל (א, יב): והנה באה הנבואה הזאת לירמיהו לפי שתמיד היה ספק אצלו למה ישלחו עתה השם בשליחות הזה בנערותו והיה יותר טוב שימתין מעט עד שיגדל ויהיה לאיש ואז יעשה שליחות מפני זה הוצרך להראות לו מהירות הענין ותכיפותו ושלא יסבול העכוב וההמתנה כלל אבל שילך מיד.

8. השוואה בין משה לירמיהו :

ירמיה	משה	
וַיֹּאמֶר אֱהִי ה' אִי הִנֵּה לֹא יִדְעָתִי דְבַר כִּי נֶעַר אֲנִי (ו)	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' בִּי ה' לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִי גַם מִתְמוּל גַּם מִשְׁלֶשֶׁם גַּם מֵאֵז דְּבַרְךָ אֶל עַבְדְּךָ כִּי כְבֹד פֶּה וְכְבֹד לְשׁוֹן אֲנִי (שמות ד, י)	התנגדות לשליחות
וַיִּשְׁלַח ה' אֶת יְדוֹ וַיַּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְּבָרִי בְּפִיךָ (ט)	וַעֲתֵּה לִךְ וְאֲנִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹּר... וְשָׁמַתְּ אֶת הַדְּבָרִים בְּפִי וְאֲנִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְעִם פִּיהוּ (שמות ד, יב-טו)	פה
וַיֹּאמֶר מִקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רֹאֶה (יא)	וַיְהִי מִמִּחֲרַת וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל אֱהִל הָעֲדוּת וְהִנֵּה פָּרַח מִטָּה אֶהְרֹן לְבֵית לִוִּי וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵא צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים (במדבר יז, כג)	שקד
וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אֵל תֹּאמַר נֶעַר אֲנִי כִּי עַל כָּל אֲשֶׁר אֲשַׁלַּחְךָ תִּלְךָ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוְךָ תִּדְבֹּר... הִנֵּה נָתַתִּי דְּבָרִי בְּפִיךָ (ז-ט)	נָבִיא אֲקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כְּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְּבָרִי בְּפִי וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוְנֶוּ (דברים יח, יח)	פרשת הנביא

9. פסיקתא דרב כהנא יג : ר' יודה בר' סימון פתח : "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך" (דברים יח, יח), וכתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (שם לד, י), ואת אומר "כמוך", אלא כמוך בתוכחות. את מוצא כל מה שכתוב בזה כתוב בזה. זה נתנבא ארבעים שנה וזה נתנבא ארבעים שנה, זה נתנבא על יהודה וישאל, זה עמדו בני שבטו כנגדו וזה עמדו בני שבטו כנגדו, זה הושלך ליאור וזה הושלך לבור, זה הוצל על ידי אמה וזה הוצל על ידי עבד, זה בא בדברי תוכחות וזה בא בדברי תוכחות. לפיכך צריך הכתוב לומר : "דברי ירמיהו" (ירמיה א, א).
10. ירמיה ז, ד : אל תבטחו לכם אל דברי השקר לאמר היכל ה' היכל ה' המה ז, ח-ט : הנה אתם בטחים לכם על דברי השקר לבלתי הועיל ; הגלב רצח ונאף והשבע לשקר וקטר לבצעל והלף אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם
11. ירמיה כ, יד-יח : ארור היום אשר ילדתי בו יום אשר ילדתני אמי אל יהי ברוך... אשר לא מותני מרחם ויהי לי אמי קברי ורחמה הרת עולם
12. מלבי"ם (א, יח) : ואני -ובל תאמר כי לא ישימו לב עליך לעמוד כנגדך, כי אני נתתיך היום שתהיה דומה בעיניהם כעיר מבצר ואחר כך כעמוד ברזל ואחר כך כחומות נחושת עד שילחמו אתך כלוחם בחזקה לכבוש עיר מבצר של אויביו, וכן תהיה בעיני כל הארץ גם למלכי יהודה ולא לבד למלכיהם שמגאותם שונאים מוסר עפ"י הרוב, כי גם לשריו וגם לכהניו שעליהם מוטל להורות דעה, ואף לכל עם הארץ, ובאופן זה.

13. לא, כו-כו : הנה ימים באים נאם ה' וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע
בהמה ; והיה כאשר שקדתי עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס ולהאבד ולהרע, כן אשקד עליהם
לבנות ולנטוע נאם ה'